

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 19/4 06 om energipolitik.

(Redegørelse nr. R 13).

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

1. OVERORDNEDE ENERGIPOLITISKE UDFORDRINGER OG PRIORITERINGER

Med Energistrategi 2025 har regeringen lagt op til en fremtidsorienteret energipolitik, der imødegår de langsigtede energipolitiske udfordringer:

- sikring af forsyningssikkerheden i en fremtid med fortsat stigende globalt energiforbrug, pres på de globale ressourcer og stigende koncentration af energiressourcer i politisk ustabile regioner,
- bidrag til vækst og erhvervsudvikling gennem konkurrencedygtige energipriser og videreudvikling af danske energiteknologiske styrkepositioner,
- og begrænsning af de menneskeskabte klimaforandringer, som forudsætter markante globale reduktioner af udledningen af drivhusgasser.

Udfordringerne er store og præget af ustabile internationale rammebetingelser uden for vores kontrol. Det er derfor et væsentligt element i en langsigtet energipolitik, at energisektoren kan tilpasse sig fleksibelt til de omskiftelige internationale rammer, og at omkostningseffektiviteten er i top.

Disse energipolitiske hensyn varetages bedst gennem velfungerende markeder og markedsorienterede virkemidler samt gennem forskning og udvikling af nye effektive energiteknologier.

De nationale rammer for energimarkederne må i stigende grad ses i en bredere international sammenhæng. På mange områder vil en koordineret international eller europæisk indsats være langt mere hensigtsmæssig end isolerede og forskellige nationale løsninger. EU Kommissionens fremlæggelse den 8. marts i år af en grønbog om en fælles energipolitik er derfor et positivt skridt. For de ledningsbundne energiformer el og naturgas kræver hensynet til velfungerende markeder en særlig offentlig bevågenhed og styring af *infrastrukturen og sikring af fri markedsadgang* i hele EU. På andre områder kan det være mere hensigtsmæssigt med løsninger, der tilpasses de forskellige nationale omstændigheder og prioriteringer. Energistrategi 2025 skal derfor følges op både nationalt og internationalt ikke mindst i EU.

I forlængelse af Energistrategi 2025 er der bred politisk enighed om etablering af en elektrisk forbindelse over Storebælt. Det samme gælder veje til at gøre elforbruget mere fleksibelt, for derigennem at forbedre den måde markedet fungerer på. Integration af energimarkederne for el på tværs af grænserne til vore nabolande er en vigtig forudsætning for, at markedet kan fungere optimalt. Regeringens mål er både en veludviklet infrastruktur, der fysisk forbinder de regionale markeder, og regelsæt, der sikrer lige og fair konkurrence på tværs af landegrænser.

Forskning og udvikling af nye energiteknologier kan bidrage væsentligt til at imødegå de langsigtede udfordringer på den mest effektive måde. Det er derfor et centralt element i opfølgningen på energistrategien, at der skabes rammer for en styrket udvikling og anvendelse af *ny energiteknologi*. Indsatsen skal i højere grad målrettes efter at udnytte de betydelige erhvervspotentialer, der ligger inden for udvikling og eksport af energiteknologier, men der skal samtidig være plads til at udvikle helt nye avancerede løsninger og teknologier, der kræver en

langsigtet indsats. Danmark har allerede i dag en meget betydelig eksport af særligt vindkraftanlæg og energibesparende teknologi som fx effektive pumper og udstyr til energistyring.

Der vil i de kommende år ske en markant styrkelse af *energibesparelsesindsatsen*. Regeringen indgik den 10. juni 2005 en bred politisk aftale om den fremtidige energispareindsats og har efterfølgende udsendt den endelige udgave af »Handlingsplan for en fornyet energispareindsats«. Arbejdet med at implementere de mange konkrete initiativer er i fuld gang. Der skal også sættes fokus på *transportsektorens energiforbrug og olieafhængighed* i de kommende år. Regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal vurdere de fremtidige perspektiver for alternative drivmidler i transportsektoren. Udvalget skal herunder komme med anbefalinger til en styrket indsats for at fremme teknologiudviklingen. Men også selve energiforbruget skal søges effektiviseret, ikke mindst gennem en fælles aktiv indsats i EU.

Regeringen forventer en væsentligt øget anvendelse af *vedvarende energi* i de kommende årtier. Udviklingen fremmes gennem økonomiske og fysiske rammer for en markedsorienteret udbygning, understøttet af forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogrammer. Der er i forlængelse af Energistrategi 2025 iværksat flere nye initiativer. Blandt andet skal muligheder for placering af nye vindkraftanlæg både til havs og på land afdækkes, og elnettet forstærkes, så det kan håndtere de kommende havvindmølleparker.

2. DE INTERNATIONALE UDFORDRINGER FOR ENERGISEKTOREN

Forsynings sikkerheden

Det globale energiforbrug er stigende, hvilket medfører stigende pres på de globale ressourcer og er medvirkende til de aktuelle prisstigninger på olie og gas. Ifølge IEA's World Energy Outlook 2005 vil verdens energiforbrug i 2030 være 50% højere end i dag, hvis ikke der tages nye væsentlige skridt i de lande, der er de største energiforbrugere. Ledere fra verdens største industrilande og de største udviklingslande mødtes til G8-topmøde i Gleneagles, Storbritannien i 2005, og søsatte et nyt samarbejde kaldet Dialogue on Climate Change, Clean Energy and Sustainable Development, som med IEA som samarbejdspartner skal komme med bidrag til løsning af problemerne med det stigende forbrug.

Den geopolitiske udviklings potentielle indflydelse på energiforsynings sikkerheden er blevet mere synlig. Afhængigheden af import af olie fra regioner af verden, der er politisk ustabile, især Mellemøsten og Rusland, er for alvor kommet på den globale dagsorden, både i EU og USA, bl.a. i forbindelse med frigivelsen af olielagre i IEA-regi i september 2005 i kølvandet på orkanen Katrina og den russisk-ukrainske konflikt om gasforsyninger i begyndelsen af 2006. Ønsket om mindre afhængighed af importerede energiressourcer er også et bærende element i det ønske om en Ny Europæisk Energipolitik, der var til drøftelse på forårstopmødet i Det Europæiske Råd i marts 2006.

Uden politisk handling forudses importafhængigheden i EU at ville øges. EU-landenes egen olie- og gasproduktion forventes at toppe indenfor de to næste årtier og IEA forventer således, at EU-landene om 25 år skal dække over 90% af sit oliebehov og over 80% af gasforbrug ved import. Danmark er på nuværende tidspunkt netto-eksportør af olie og gas, men dansk økonomi som helhed skal også i fremtiden fastholde en høj grad af robusthed over for et ustabil internationalt marked med svingende energipriser.

Olieprisen er de seneste to år fordoblet og har det seneste år holdt sig over 50\$ pr. tønde. De høje oliepriser smitter også af på andre energipriser, og særligt i Europa har det medført væsentlig højere priser på gas. Selv om mange vestlige økonomier har vist sig robuste overfor prisstigningen, har de høje energipriser indflydelse på samfundsøkonomien i mange lande. Det er ofte uforudsigelige og ikke-kontrollerbare begivenheder, der giver anledning til udsving i olieprisen, fx ekstremt vejr eller

politisk uro i eller omkring væsentlige energiproducenter.

Globale klimaforandringer

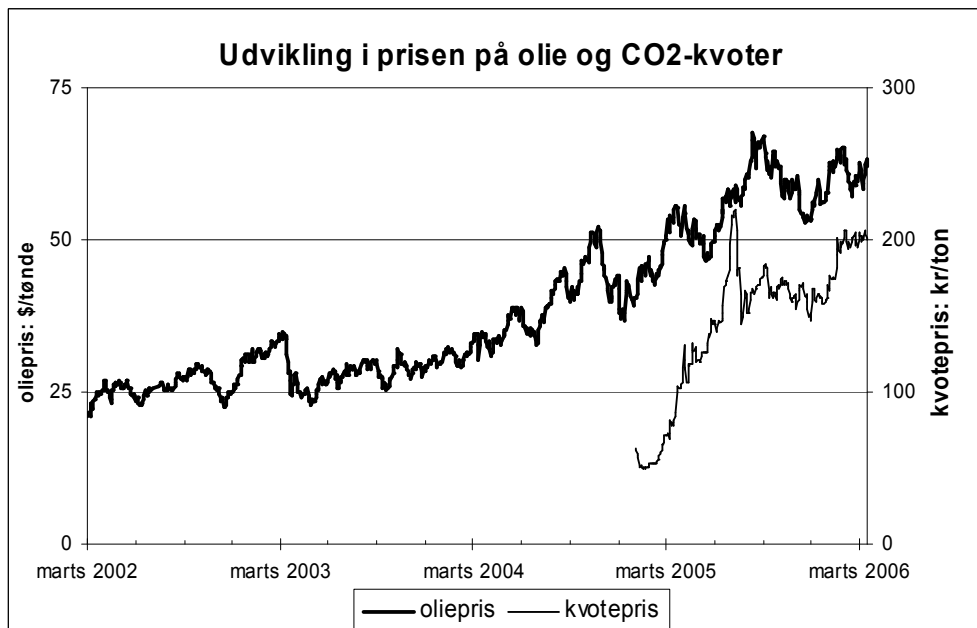
Energisektoren er den sektor, der udleder mest CO₂ – den dominerende klimapåvirkende gas. Et flertal af verdens lande har tiltrådt Kyoto-protokollen, der fastsætter kvantitative mål for reduktioner af CO₂ og andre klimagasser i perioden 2008-2012. EU har tilkendegivet, at de industrialiserede lande i tiden efter 2012 må imødesee reduktioner i udledningerne af CO₂ i størrelsesorden 15-30 % i 2020 set i forhold til niveauet i 1990, og endnu større reduktioner på længere sigt.

På den 11. partskonference under Klimakonventionen og den 1. partskonference under Kyoto-protokollen i Montreal, Canada i december 2005 blev der opnået enighed om igangsættelsen af en forhandlingsproces, der i løbet af nogle år skal lede til en ny klimaafale om tiden efter 2012. Allerede i maj i år påbegyndes forhandlingerne om industrilandenenes forpligtelser efter 2012, og samtidig indledes en bredere dialog om et langsigtet samarbejde mellem alle lande, dvs. også de lande der på nuværende tidspunktet ikke har forpligtelser i Kyoto-protokollen, eller har valgt at stå uden for.

Igangsættelsen af de globale forhandlinger om tiden efter 2012 skaber forventning om, at klimaindsatsen vil blive videreført efter 2012. Dette vil kunne få stor betydning for de investeringer, der gøres på energimarkederne, særligt inden for EU's CO₂-kvotehandelsystem.

I juni 2006 forventer regeringen at fremsende sin Nationale Allokering Plan for perioden 2008-2012 i forbindelse med EU's system for CO₂-kvotehandling. Regeringen vil i den forbindelse lægge vægt på, at klimamålsætningen i 2008-12 realiseres omkostningseffektivt.

Priserne på CO₂-kvoter i EU's kvotehandelsystem er det seneste år steget kraftigt, sideløbende med den kraftige stigning i olieprisen. Denne udvikling tilskynder til såvel energibesparelser, som til øget anvendelse af vedvarende energi.

En styrket europæisk energipolitik

Energi er rykket højere op på dagsordenen i EU, og samarbejdet om energipolitikken kan forventes styrket. Energi var hovedemne på Det Europæiske Råds møde d. 23.-24. marts 2006, og EU Kommissionen fremlagde d. 8. marts sin »Grønbog for en strategi for en bæredygtig,

konkurrencedygtig og sikker energi til Europa«. Det Europæiske Råds drøftelser og Grønbogen er begyndelsen på en proces, der frem mod forårstopmødet i EU i 2007 skal lede til en væsentligt styrket europæisk energipolitik.

Grønbogen fastlægger 6 prioriterede indsatsområder:

- Fuld og effektiv gennemførelse af det indre marked for el og gas;
- forsyningssikkerhed i det indre marked som skal sikre solidaritet mellem medlemslandene;
- en tilstrækkeligt diversificeret energisammensætning;
- bæredygtig energi, herunder større energieffektivitet og øget anvendelse af vedvarende energi;
- en strategisk energiteknologiplan;
- udvikling af en fælles ekstern energipolitik.

EU's stats- og regeringschefer noterede sig på Det Europæiske Råds møde i marts, at Europa står over for en række udfordringer på energiområdet, og opfordrede til, at der arbejdes på en energipolitik for Europa, der tager sigte på en effektiv fællesskabspolitik med en afbalanceret opfyldelse af de tre mål om forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og miljømæssig bæredygtighed. Herunder bad Det Europæiske Råd om en analyse af, hvordan de nuværende mål for vedvarende energi kan nås, og hvordan indsatsen på en omkostningseffektiv måde kan opretholdes på lang sigt, f.eks. ved at overveje at øge den vedvarende energis andel inden 2015 med et mål på 15 pct.

Med topmødekonklusionerne og Grønbogen er der skabt et godt afsæt for udviklingen af en bedre koordineret energipolitik i EU. Grønbogens hovedprioriteringer svarer godt til regeringens prioriteringer. Regeringen støtter blandt andet Kommissionens klare linje med hensyn til, at EU skal fortsætte med at udvikle det indre marked. Et åbent effektivt marked vil være til gavn for virksomheder, erhvervslivet og forbrugerne.

Det er regeringens opfattelse, at EU bør supplere sin Lissabon-målsætning om at være den mest konkurrencedygtige region i verden med et mål om at være den mest energieffektive region i verden. Regeringen støtter derfor grønbogens fokus på en styrket indsats for energibesparelser. Regeringen vil blandt andet arbejde for, at EU's aftale med bilindustrien følges op og strammes op over de kommende år. Regeringen finder det ligeledes vigtigt, at vedvarende energi får en fremtrædende plads i den fremtidige europæiske energipolitik – både af hensyn til forsyningssikkerhed og miljø.

3. TEKNOLOGIUDVIKLING OG ERHVERVSPERSPEKTIVER

Den globale udvikling på energiområdet skaber nye afsætningsmuligheder for danske virksomheder. Der forventes en fortsat stigende global efterspørgsel efter effektiv og miljørigtig energiteknologi, hvor danske virksomheder og forskningsinstitutioner har betydelige styrkepositioner. I 2004 var eksporten af energiteknologi nået op på 32 mia. kr., efter at være steget med 30 pct. siden 2002. Forventningen til eksporten for 2005 er endnu højere. Offentlig støtte til forskning og udvikling af ny energiteknologi har bidraget til denne udvikling.

Dansk energiteknologi har således et godt udgangspunkt for at fastholde sin position på det globale marked og derigennem at bidrage til dansk vækst og beskæftigelse. Vindkraftteknologien vejer i denne sammenhæng tungt. Danmark er i dag i praksis det globale videncenter indenfor udvikling af vindteknologi, hvilket betyder, at udenlandske virksomheder placerer deres udviklingsafdelinger i Danmark, hvor kompetencerne findes. Danmark har ligeledes styrkepositioner og potentialer vedrørende teknologi til anvendelse af biomasse til energiformål.

Men den globale udvikling medfører også markant stigende konkurrence, og det er derfor nødvendigt med en styrket og målrettet indsats, således at udviklingen af dansk energiteknologi også fremover kan omsættes til eksport og beskæftigelse. Det betyder, at der blandt andet skal fokuseres på følgende elementer:

- Indsatsen for demonstration af færdigudviklede teknologier og energikoncepter skal målrettes og opprioriteres.
- Det skal overvejes, om der i højere grad skal sættes på forskningsudbud rettet mod konsortier af virksomheder og forskningsinstitutioner og på større projekter med medfinansiering og relativt brede rammer for indholdet.
- Der skal i højere grad fokuseres på kommercielle potentialer.

Regeringen finder det væsentligt, at erhvervslivet inddrages i tilrettelæggelsen af demonstrationsprojekter på et tidligt tidspunkt, så udviklingen yderligere kan præges i retning af kommercialisering. Erhvervslivet skal både inddrages ved tilrettelæggelsen af målrettede strategier og i udmøntningen af midlerne. Samtidig skal erhvervslivet selv bidrage med risikovillig kapital.

Flere teknologiområder såsom brint og brændselsceller, flydende biobrændstoffer, vindteknologier vurderes over de kommende år at få behov for at afprøve nye teknologier gennem demonstrationsanlæg. Demonstrationsprojekter er imidlertid ikke nødvendigvis tilstrækkelige til, at lovende teknologier når markedet. Det kan være relevant at tage supplerende virkemidler i anvendelse for at fremme nye teknologiers vej mod markedet. Potentialet for innovation på energiområdet skal udnyttes og understøttes gennem hensigtsmæssige rammer for bl.a. kvalitetsgodkendelse, standarder, patentudtagning og informationsaktiviteter.

Større sammenhængende forskningsudbud rettet mod konsortier, hvor både forskningsinstitutioner og virksomheder deltager, kan blive et vigtigt instrument i bestræbelserne på at styrke indsatsen og sikre de erhvervmæssige gevinster også på længere sigt.

4. OLIE- OG NATURGASINDVINDINGEN

Siden 1997 har Danmark på grund af produktionen fra Nordsøens olie- og gasfelter samlet set været selvforsynende med energi. Inden for de senere år har regeringen indgået flere aftaler, som sikrer og etablerer langsigtede rammer for udnyttelsen af ressourcerne i Nordsøen, og sikrer at staten får en væsentlig del af overskuddet. Produktionen af olie og gas i Nordsøen har også stor betydning for den danske betalingsbalance. Energistyrelsens seneste langsigtede prognose, der blev udarbejdet i forbindelse med regeringens Energistrategi 2025 fra juni 2005, viser, at olieindustrien i hvert fald i de næste 30-40 år fortsat kan komme til at spille en væsentlig rolle for den danske samfundsøkonomi.

Som en del af opfølgningen på Energistrategi 2025 har Energistyrelsen igangsat arbejdet med en opdateret strategi for en sammenhængende forsknings-, udviklings- og uddannelsesindsats inden for olie- og naturgasindvinding. Formålet er at understøtte en øget langsigtet indvinding i de danske olie- og gasfelter ved bl.a. at få uddannet flere specialister og forskere med ekspertise indenfor de særlige geologiske forhold og produktionstekniske udfordringer, der findes i den danske del af Nordsøen.

Den teknologiske udvikling gør det sammen med de stigende olie- og gaspriser attraktivt at indvinde større og større dele af den olie og gas, der er i den danske del af Nordsøen. En forøgelse af indvindingsgraden med 1 % point svarer til godt 2 år af Danmarks nuværende olieforbrug og en produktionsværdi på 40 mia. kr. ved en oliepris på 50\$/tønde.

I 2005 blev en ny offshore sikkerhedslov vedtaget, og implementeringen i form af bekendtgørelser og vejledninger vil ske i løbet af 2006. Det skal sikre et niveau for sikkerhed og sundhed, der er blandt de højeste i Nordsøen, og samtidig medføre en regelforenkling og en lettelse af de administrative byrder for virksomhederne. I den forbindelse skal der opbygges en ny praksis for tilsyn, godkendelser og tilladelser.

Den 6. udbudsrunde

Den 6. danske udbudsrunde for olie- og gaskoncessioner vil kunne sikre en forlængelse af den periode, hvor Danmark er helt eller delvist selvforsynende med olie og naturgas, og en forlænget anvendelse af de eksisterende anlæg og rørledninger. Runden sikrer kontinuitet i efterforskningen og dermed en fastholdelse og videreudvikling af den viden og ekspertise, olieselskaberne har oparbejdet om den danske undergrund.

Arealet for 6. runde omfattede Central Graven med tilgrænsende områder. Det er samtidig det areal, som selskaberne i de seneste år har koncentreret deres interesse om, og der hvor alle de producerende felter på dansk område ligger. Ansøgningsfristen var den 1. november 2005. Med 17 modtagne ansøgninger om koncessioner til efterforskning og indvinding af olie og gas, og med 20 olieselskaber involveret, anser regeringen resultatet for meget tilfredsstillende. De fleste af ansøgningerne kommer fra selskaber, der allerede har koncession i Danmark, men der er også ansøgninger fra selskaber, der ikke tidligere har haft koncession i Danmark.

Inden koncessionerne gives, forelægger transport- og energiministeren efter reglerne i Undergrundsloven en redegørelse for Folketingets Energipolitiske Udvalg om, hvilke koncessioner, der agtes udstedt. På baggrund af det meget tilfredsstillende antal ansøgninger, der blev modtaget i runden, forventes det, at der vil kunne udstedes 14 nye koncessioner som resultat af runden i foråret 2006.

Oprettelse af Nordsøenheden

Nordsøfonden og Nordsøenheden, der skal administrere denne, blev oprettet ved lov i juni 2005. Nordsøenheden, som er en styrelse under Transport- og Energiministeriet, vil fremover varetage statens andele af nye danske olie- og gaslicenser. En opgave der tidligere blev varetaget af DONG. Det er endvidere hensigten, at Nordsøenheden fra 2012 skal varetage statens 20% andel i A.P. Møller Mærsk og DUC-partnernes nordsøaktiviteter.

5. ENERGIFORSYNINGEN

El- og gasmarkedet i et EU-perspektiv

I et internationalt perspektiv har Danmark et velfungerende elmarked. Danmark har fuldt ud implementeret EU's el direktiv, og Danmark ligger sammen med de øvrige nordiske lande og Storbritannien helt i front, hvad angår liberaliseringen af elsektoren i EU. På tilsvarende vis, er Danmark og Storbritannien længst fremme, hvad angår liberaliseringen af gassektoren.

Fuld integration af energimarkederne for el og gas på tværs af landegrænser er en forudsætning for, at konkurrencen kan fungere optimalt. Det kræver både en veludviklet infrastruktur, der fysisk forbinder de regionale markeder, og et ensartet regelsæt, der sikrer lige og fair konkurrence på tværs af landegrænser. Det er derfor et problem, at ikke alle EU's medlemslande har implementeret de reviderede el- og gasmarkedsdirektiver til tiden. Et stort antal medlemslande har været op til ét år forsinket, og andre har stadig ikke implementeret direktiverne fuldt ud. Derfor vil Regeringen meget klart støtte Kommissionens initiativer til at få de andre lande med.

På el-området er det særligt vigtigt, at handlen over landegrænser prioriteres. Den tilgængelige kapacitet på samkøringsforbindelserne til brug for markedet er i visse tilfælde utilstrækkelig, og måden at håndtere handlen over landegrænserne skal effektiviseres. Det er vigtigt, at medlemslandene ikke er tilbageholdende med at tillade ægte integration af nationale markeder og konkurrencepres fra import. Dette gælder også på gasområdet.

Der er også behov for, at de nationale regulatorer og tilsynsmyndigheder udstyres med de nødvendige midler til at kunne gribe ind og sikre konkurrencen i markedet. Regulatorerne i de enkelte medlemsstater er i dag udstyret med meget forskellige kompetencer, og er ikke i alle tilfælde tilstrækkeligt uafhængige.

Selskabstilpasninger

Den danske energisektor er inde i en omfattende strukturtilpasning, der forventes at føre til en fortsat konsolidering af sektoren på såvel produktions- som forsyningsiden. Den politiske aftale af 29. marts 2004 om fremtidssikring af energiinfrastrukturen, og aftalen om kapitalforholdene i elsektoren og sikring af uafhængighed i den overordnede infrastruktur på elområdet, har medvirket til at fremme de nødvendige strukturtilpasninger i elsektoren.

Sammenlægningen DONG, Elsam, Nesa, Energi E2, Københavns Energi og Frederiksberg Forsyning vil skabe et stort integreret dansk energiselskab med en bred vifte af energiydelser og en økonomisk styrke, som kan tage konkurrencen op med de andre store europæiske energiselskaber. I et europæisk perspektiv vil det sammenlagte selskab dog fortsat have en beskedent størrelse i forhold til de andre multinationale europæiske energiselskaber. EU-Kommissionen godkendte den 14. marts 2006 sammenlægningen. Godkendelsen sker på betingelse af, at DONG frasælger et af sine to gaslagre, samt at DONG bortauktionerer en gasmængde svarende til 10% af det danske naturgasforbrug hvert år i en 7-årig periode.

Regeringen finder det glædeligt, at der nu er udsigt til, at vi får et styrket energiselskab i Danmark. Samtidig anerkendes EU-Kommissionens bestræbelser på at skabe konkurrence på el- og gasmarkedene i Europa. Med hensyn til afståelsen af gaslageret skal det bemærkes, at der ved flere politiske aftaler er udtrykt bred enighed om, at gasnet og -lagre skal forblive i offentligt eje. Det er derfor naturligt, at statens infrastrukturvirksomhed, Energinet.dk overtager lageret. Der vil snarest blive taget de nødvendige lovgivningsmæssige skridt for at muliggøre overtagelsen.

I forlængelse af liberaliseringen af energimarkedene arbejder regeringen på, at føre den politiske aftale om privatisering af DONG A/S ud i livet. Med Energinet.dk's overtagelse af systemansvar og det overordnede el- og gastransmissionsnet er der foretaget en effektiv adskillelse mellem ejerskab af monopolaktiviteter og kommercielle aktiviteter. Herved er der skabt de bedst mulige rammer for udviklingen af et effektivt konkurrencemarked for el og gas i Danmark.

Det følger af lovgivningen, at Energinet.dk på sigt vil skulle overtage ejerskabet til de regionale eltransmissionsnet og naturgasdistributionsnettene efterhånden som de hidtidige ejere udtræder af deres ejerskab. Med lovforslag L 156 har regeringen foreslået enkelte præciseringer og ændringer af bestemmelserne. Energinet.dk har endnu ikke overtaget nogen andel af de omhandlede net, men der behandles for øjeblikket et par sager, som vil kunne resultere i Energinet.dk's overtagelse af andele i regionale el-transmissionsnet.

Forbedret eltransmission

I forbindelse med præsentationen af »Energistrategi 2025« i juni 2005 fremlagde regeringen en handlingsplan for den fremtidige el-infrastruktur. Regeringen anbefalede heri den systemansvarlige virksomhed Energinet.dk at indlede projekteringen af en elektrisk Storebæltsforbindelse med henblik på idriftsættelse i 2010. Energinet.dk har i slutningen af 2005 søgt om tilladelse til at etablere en sådan kabelforbindelse med en kapacitet på 600 MW. Samlet vurderes Storebæltsforbindelsen at give et samfundsøkonomisk overskud på godt 400 mio. kr. over dens levetid.

De hidtil højeste spotpriser i Nord Pools historie blev noteret den 28. november 2005, hvor prisen i Østdanmark nåede op på godt 13 kr. per kWh. De høje priser er ikke et enestående fænomen, men resultat af fysisk knaphed på kapacitet i det svenske transmissionsnet i kombination med den måde, hvorpå Svenske Kraftnät håndterer problemet. Transport- og energiministeren har rettet henvendelse til den svenske regering med henblik på at undgå tilsvarende situationer i fremtiden.

Principper for håndteringen af den grænseoverskridende elhandel og overføringskapaciteten på den dansk-tyske grænse i Jylland har i mange år været genstand for diskussion mellem de tyske og danske systemansvarlige selskaber. Energinet.dk har på grund af flaskehalse i

eloverføringskapaciteten længe haft et ønske om at øge kapaciteten over grænsen. I takt med liberaliseringen af elmarkederne er der øgede fordele ved stærke forbindelser mellem de forskellige elmarkeder. Energinet.dk ønsker også, at der skabes større dynamik i samhandelen mellem de to lande ved at forbedre handelsmetoderne til håndtering af flaskehalse. Den i dag anvendte handelsmetode sikrer ikke en maksimal udnyttelse af forbindelsen. Den systemansvarlige på tysk side har ikke hidtil udvist stor vilje til at løse problemerne. Ministeren har derfor i januar måned i år rejst spørgsmålet over for den slesvig-holstenske ministerpræsident.

En udbygning af Skagerakforbindelsen fra Jylland til Norge på 600 MW indebærer en investering på i størrelsesordenen 2 mia. kr. Energinet.dk er sammen med norske Statnet ved at foretage et samlet studie af den samfundsøkonomiske lønsomhed, som forventes i foråret 2006. Regeringen vil afvente et bedre beslutningsgrundlag, før der tages stilling til en evt. etablering af en ny Skagerrakforbindelse.

På baggrund af den energipolitiske aftale af 29. marts 2004 har Energistyrelsen gennemført udbud af koncessioner for havvindmølle anlæg ved Horns Rev og Rødsand. I den forbindelse skal Energinet.dk etablere nettilslutningerne for de nye havvindmølleparker samt sikre, at der i fornødent omfang sker forstærkninger af det øvrige net.

Det vurderes løbende, hvorvidt de nuværende elforbindelser og markedsaktører bidrager tilstrækkeligt til konkurrencen på elmarkedet i både Øst- og Vestdanmark. Overvågningen heraf varetages af Konkurrencestyrelsen.

Fortsat vindmølleudbygning

Scenarierne i Energistrategi 2025 viser, at der kan forventes en fortsat væsentlig udbygning med vedvarende energi i de kommende årtier. En markedsorienteret udbygning vil være langt mere omkostningseffektiv end en politisk fastsat udbygning. Udviklingen skal derfor ikke mindst fremmes gennem en indsats, der øger elmarkedets evne til at indpasse den fluktuerende vindkraft på en mere effektiv og fleksibel måde, herunder et mere fleksibelt elforbrug.

Regeringen forventer, at udbygningen med vindmøller primært vil ske på havet. For at understøtte udviklingen er der nedsat et udvalg om fremtidens havvindmølleudbygning. Udvalget skal ligeledes vurdere mulighederne for indpasning af forsøgsmøller på havet.

I 2005 blev udbuddet af en havvindmøllepark ved Horns Rev afgjort med Energi E2 som vinder. Parken skal idriftsættes i løbet af 2009. Tilsvarende forventes der i 2006 at blive udpeget en vinder af udbuddet ved Rødsand.

For møller på land er der behov for at vurdere de fremtidige muligheder, især når det tages i betragtning, at møllerne generelt bliver stadig større. Derfor nedsættes der et udvalg under Miljøministeriet, der skal overveje fremtidens planlægning af vindmøller på land. En anden del af udvalgets arbejde er at overveje mulighederne for placering af forsøgsmøller på land. Resultaterne fra disse overvejelser skal medvirke til at tilgodese industriens behov for at kunne udvikle og afprøve vindmøller i Danmark.

Biomasse

Danmark har mere end 3-doblet biomassens andel af energiforsyningen siden 1980. I 2005 udgjorde biomasse således ca. 11 % af den samlede energiforsyning og Danmark ligger betragteligt over EU-gennemsnittet på 4%. Hermed er Danmark et af de EU-lande, der har gjort mest for at fremme brugen af biomasse i energiforsyningen.

Gennemførelsen af den danske biomassehandlingsplan er blevet forsinket p.g.a. opstartsproblemer på Amagerværket og Elsam Krafts udskydelse af det halmanlæg, som nu vil blive opført ved Fynsværket. Kravet i biomasseaftalen fra 1993 om samlet forbrænding af mindst 1,4 mio. tons biomasse til kraftvarmeproduktion er således godt på vej til at blive opfyldt, og forventes at være helt opfyldt, når opstartsproblemerne på Amagerværket er løst og enheden på Fynsværket er

etableret og i drift.

EU-Kommissionen fremsendte 13. december 2005 et forslag til handlingsplan for øget brug af biomasse i EU til Ministerrådet. Handlingsplanen tager udgangspunkt i behovet for en forstærket indsats i lyset af, EU's indikative målsætning fra 1997 om en fordobling af vedvarende energi fra 6 % til 12 % i 2010. Danmark kan generelt støtte Kommissionens biomassehandlingsplan, herunder de overordnede formål om at forbedre energiforsyningsikkerheden, reducere udledningen af drivhusgasser og sætte gang i den økonomiske aktivitet i landdistrikterne.

I det videre arbejde med handlingsplanen lægger regeringen afgørende vægt på, at omkostningseffektivitet prioriteres ved den konkrete realisering af øget biomasseanvendelse, og at det derfor overlades til medlemsstaterne selv at afgøre, hvordan de vil disponere indsatsen, hvilke anvendelser de ønsker at prioritere, samt hvilke instrumenter de vil tage i brug for at opnå en omkostningseffektiv indsats. Det er i dansk interesse at afdække og fjerne tekniske og administrative barrierer i såvel de fælles EU-regler som i den nationale lovgivning for udnyttelse af energipotentialet i alle former for biomasse og organisk affald.

Regeringen lægger vægt på, at EU via sine forsknings- og udviklingsprogrammer bidrager til øget viden om anvendelse af biomasse i energiforsyningen med særlig prioritet til inddragelse af uudnyttede ressourcer af træ, halm, husdyrgødning og affald.

Biobrændstoffer til transport

Regeringen forventer, at der på længere sigt er perspektiver for, at biobrændstoffer i væsentligt omfang vil kunne bidrage til at reducere transportsektorens olieforbrug og dermed til at forbedre forsyningsikkerheden.

I forlængelse af Energistrategi 2025 har regeringen nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe om alternative drivmidler i transportsektoren. Regeringen vil fremskynde arbejdet i arbejdsgruppen, som bl.a. skal fremlægge forslag til, hvordan udviklingen af teknologier for alternative drivmidler i vejtransporten som fx biobrændstoffer, naturgas og på sigt brint kan styrkes. Arbejdsgruppen skal også undersøge perspektiverne for, at de alternative drivmidler i de næste årtier på en omkostningseffektiv måde vil kunne bidrage til at mindske CO₂-emissioner og andre miljøbelastninger ved energiforbruget til vejtransport og forbedre energiforsyningsikkerheden. Arbejdsgruppen skal desuden udarbejde et oplæg til en foreløbig fastlæggelse af Danmarks vejledende mål for brug af biobrændstoffer i 2010. Regeringen har fastsat det vejledende mål for brug af biobrændstoffer på 0,1 pct. per 31. december 2006.

Der er samtidig afsat i alt 60 mio. kr. i perioden 2006-2008 til en forsøgsvis anvendelse af biodiesel i afgrænsede »flåder« af køretøjer i fx kollektiv transport og køretøjer i den offentlige sektor. Hermed kan der ske en afprøvning og erfaringsindsamling vedr. bl.a. tekniske, organisatoriske og økonomiske aspekter ved forsyning og anvendelse af biodiesel i praksis.

EU-Kommissionen fremlagde i februar 2006 »En EU-strategi for biobrændstoffer«. Kommissionens mål er at fremme biobrændstoffer i EU og udviklingslande, at forberede en øget anvendelse af biobrændstoffer ved at forbedre deres omkostningseffektivitet og øge forskningen inden for anden generations biobrændstoffer, samt at støtte udviklingslande, hvor biobrændstoffer kunne stimulere en bæredygtig økonomisk vækst. Kommissionen vil senere fremlægge konkrete forslag til initiativer på 7 områder.

Det Europæiske Råd bad på sit møde i marts 2006 EU Kommissionen om at komme med en analyse af, hvordan de nuværende mål i 2010 kan nås, og hvordan den nuværende indsats på en omkostningseffektiv måde kan opretholdes på lang sigt, f.eks. ved at overveje et mål for biobrændstoffernes andel på 8 pct. inden 2015 ledsaget af en konstruktiv dialog med olieindustrien og ved at yde den størst mulige støtte til forskning og udvikling af 2. generations biobrændstofteknologier. Disse teknologier giver mulighed for, at biobrændstofferne produceres på restprodukter

som halm og affald frem for korn eller andre fødevarer. Ved at udnytte restprodukter skabes muligheder for en større, billigere og mere miljøvenlig produktion.

Regeringen deler vurderingen af, at der er betydelige udviklingsperspektiver inden for 2. generations teknologierne. Aktuelt er biobrændstoffer ikke omkostningseffektive, idet fordelene købes for dyrt. I dag udnyttes biomassen mere omkostningseffektivt til produktion af el og varme, hvilket tjener de samme grundlæggende formål som biobrændstoffer til transport: At forbedre energiforsyningssikkerheden, reducere CO₂-udslippet og gavne landdistrikterne.

Øget effektivitet i fjernvarmesektoren

Fjernvarmesektoren, der forsyner over halvdelen af alle landets husstande med varme, spiller en afgørende rolle i energiforsyningen. Den nuværende regulering af sektoren skal ses i lyset af en lang opbygningsfase, hvor »hvile-i-sig-selv« princippet har beskyttet den enkelte fjernvarmebruger mod for høje varmepriser, og hvor tilslutningspligten har været kommunernes redskab til at sikre de betydelige samfundsmæssige investeringer.

I takt med at den planlagte udbygning af fjernvarmeforsyningen er afsluttet, er der behov for at se på, om det fortsat er nødvendigt med tilslutningspligt for nybyggeri. Som et første skridt er tilslutningspligten for nye lavenergihuse ophævet med virkning fra 15. februar 2006. Regeringen vil i samarbejde med kommuner og fjernvarmesektoren tage initiativ til at undersøge yderligere muligheder for incitamenter til energibesparelser.

Da det generelt ikke er muligt at skabe egentlig konkurrence i fjernvarmeforsyningen, er det nødvendigt at regulere priserne, hvilket i dag sker med udgangspunkt i det såkaldte »hvile-i-sig-selv«- princip. Regeringen vil i 2006 i samarbejde med fjernvarmesektoren tage initiativ til at afdække mulige reguleringer, der indeholder et større incitament til effektivisering, og som samtidig sikrer, at forbrugerne fortsat alene betaler for ydelser, der er nødvendige for produktion og distribution af varme.

Beredskab på energiområdet.

Regeringen lægger vægt på, at der på energiområdet, der er en central del af samfundets infrastruktur, er et beredskab, som i krisesituationer kan sikre videreførelse af de væsentligste dele af energiforsyningen. Krisesituationer kan således, uanset deres forskellige karakter, få betydelige konsekvenser for energiforsyningen. Orkanen Katrina medførte en mærkbar reduktion af den globale olieforbrug og førte til en fælles aktion, koordineret af det Internationale Energiagentur, IEA, for at erstatte den manglende olieforbrug. Ved aktionen blev oliemarkedet tilført ca. 60 mill. tønder olie, især ved frigivelse af olielagre. Danmark frigav 40.000 m³ benzin fra Foreningen Danske Olieberedskabslagre (FDO).

6. ENERGIBESPARELSER

I forlængelse af regeringens oplæg til handlingsplan for en fornyet energispareindsats, som blev fremlagt i december 2004, indgik regeringen den 10. juni 2005 en bred politisk aftale om den fremtidige energispareindsats. I forlængelse heraf fremlagde regeringen i september 2005 den endelige handlingsplan for en fornyet energispareindsats.

Handlingsplanen fastlægger rammerne for energispareindsatsen samt hovedelementerne heri i de kommende år. Den skaber robuste rammer for en øget omkostningseffektiv og markedsorienteret besparelsesindsats, der sætter fokus på realisering af rentable besparelser til gavn for forbrugere, virksomheder og det danske samfund.

Besparelser i energiforbruget gennem effektivisering af energianvendelsen er økonomisk fordelagtigt for erhvervslivet og medvirker til fastholdelse af en høj forsyningssikkerhed og til afhjælpning af de globale miljøproblemer. Energibesparelser er derfor et centralt element i en

energistrategi, der tager de aktuelle og de langsigtede udfordringer alvorligt.

Det samlede endelige energiforbrug hos forbrugerne excl. energiforbruget til transport var i 2004 godt 3 % lavere end forbruget i 1980. I samme periode er bruttonationalproduktet i faste priser steget med 55 pct.. På baggrund af denne positive historiske udvikling er parterne bag den politiske aftale af 10. juni 2005 enige om, at målet er, at det samlede endelige energiforbrug (ekskl. transport) skal falde. Der er derfor behov for en ambitiøs energispareindsats.

Med den politiske aftale er der enighed om, at der skal gennemføres en øget indsats for at opnå konkrete dokumenterbare energibesparelser på i gennemsnit 7,5 PJ svarende til 1,7 % af forbruget pr. år over perioden 2006 – 2013. Dette besparelsesmål er ca. 3 gange større end det, der følger af den nuværende årlige indsats.

Nye initiativer

En væsentlig del af de øgede energibesparelser skal leveres af net- og distributionselskaberne inden for el, naturgas, fjernvarme og olie. Dette skal ske ved, at selskabernes indsats effektiviseres gennem indførelse af målstyring og stor grad af metodefrihed. Den øgede indsats kan herigennem gennemføres, uden at det betyder højere energipriser for virksomheder og forbrugere.

De nye rammer forventes udmøntet i starten af 2006. Som led heri indgås der en aftale mellem ministeren og brancheorganisationer og selskaber inden for el, naturgas, fjernvarme og olie. I denne aftale fastlægges selskabernes årlige besparelsesmål, rammerne for metodefriheden samt opgørelsesmetoderne. Samtidig gennemføres der de nødvendige ændringer af forsyningslovene. Forslag hertil er fremsat i Folketinget og forventes vedtaget inden sommerferien.

De nye rammer, herunder de markant forøgede mål, vil medføre en væsentlig omlægning af selskabernes indsats. Der vil være mere fokus på konkret realisering af energibesparelser og selskaberne forventes at indgå samarbejder med eksterne operatører, som fx håndværkere, installatører og virksomheder, med henblik på at opnå besparelserne billigst muligt. De nye rammer vil betyde, at der skabes nye markeder for energibesparelser.

Et andet hovedindsatsområde i handlingsplanen for en fornyet energispareindsats er energibesparelser i bygninger. Som led heri er energibestemmelserne i bygningsreglementet for nye bygninger fra 2006 strammet med 25-30 %. Endvidere lægges der op til yderligere stramning af energikravene i 2010 og 2015. Der er også taget en række initiativer for at fremme varmebesparelser i eksisterende bygninger, hvor der fortsat er et meget stort besparelspotentiale. De nye energibestemmelser i bygningsreglementet indeholder forpligtigelser til energimæssige forbedringer i forbindelse med væsentlige renoveringer og ved udskiftning af tag, vinduer, kedler mv.

Samtidig er der med tilslutning fra et samlet Folketing vedtaget en ny lov om energibesparelser i bygninger, og i forlængelse heraf er der fra 2006 indført reviderede energimærkningsordninger for bygninger. Der indføres for alle bygninger krav om energimærkning ved salg og udlejning. Større bygninger samt alle offentlige bygninger skal energimærkes mindst hvert 5. år. Herudover er der som noget nyt krav om energimærkning af nye bygninger. Det skal være med til at sikre, at kravene til de nye bygninger overholdes. Inden for rammerne af den nye lov er der også indført eftersynsordninger for oliekedler mv.

Med henblik på at fremme energibesparelser i den offentlige sektor udsendte regeringen i april 2005 et nyt cirkulære om energieffektivisering i statslige institutioner. Cirkulæret betyder, at alle statslige institutioner er forpligtet til at købe energieffektive produkter og til at realisere energibesparelser med op til 5 års tilbagebetalingstid. Institutionerne skal også synliggøre deres energiforbrug. I løbet af foråret 2006 vil transport- og energiministeren forhandle med kommuner og regioner om indførelse af tilsvarende krav.

Andre energispareaktiviteter i 2005

Udover implementeringen af ovennævnte nye aktiviteter har der i det forløbne år været fokus på en række EU-initiativer til fremme af energibesparelser, herunder minimumskrav til produkters energieffektivitet. Blandt andet var Energistyrelsen i foråret 2005 vært for en international workshop om mulighederne for at reducere stand by forbruget, og senest har Energistyrelsen den 5. april i år afholdt en international workshop, med det formål at fremme ambitiøse energibesparelser i EU på grundlag af direktivet om Eco-design.

I EU er der opnået politisk enighed om et nyt direktiv om energieffektivisering og energitjenesteydelser, som forventes endelig vedtaget i foråret 2006. EU-kommissionen fremlagde desuden i juni 2005 en grønbog om energieffektivisering, som i 2006 følges op af en mere konkret handlingsplan.

I 2005 er der gennemført en evaluering af aftaleordningen, som forpligtiger de deltagende virksomheder til at gennemføre en række energibesparelser som modydelse for en reduktion af CO₂-afgifterne. Evalueringen viser, at de omfattede virksomheder, som bruger knap halvdelen af energien i produktionsserhvervene, i perioden 2000-03 i gennemsnit har sparet 4,8 % af energiforbruget per år. Resultaterne fra evalueringen og de opnåede erfaringer anvendes i den igangværende fornyelse af en stor del af aftalerne. Nye elementer i aftalerne vil være undersøgelse af muligheden for at udføre produktivitetsanalyser og for at gennemføre en bedre styring af de centrale procesanlæg.

7. AFSLUTNING

Med regeringens langsigtede Energistrategi 2025 og opfølgningen herpå, implementeringen af energispareaftalen fra 2005, nye positive perspektiver i olie- og naturgasproduktionen efter afholdelsen af 6. udbudsrunde samt et væsentligt styrket fokus på de energipolitiske udfordringer i EU, er der skabt et godt fundament for en fremtidsorienteret og effektiv energipolitik. Regeringen ser på den baggrund frem til de fortsatte politiske drøftelser med partierne i Folketinget.

Hermed slutter redegørelsen.
